

FRA REDAKTØREN

I dette nummeret av nyhetsbrevet har vi med omtale eller lenke til 15 saker som igjen minner om den «bredden» som faget vårt har. I forrige nummer understreket vi at nyhetsbrevet først og fremst tar sikte på å presentere praktisk anvendelig stoff for de som arbeider med helsefremmende og forebyggende tiltak i samfunnet. Men hva er egentlig «praktisk anvendelig» for en samfunnsmedisiner - for en kommunelege, en helsesykepleier eller en miljørettet helseverner? Jeg tror at svaret på dette er at en som arbeider med dette fagfeltet, må ha informasjon og kunnskap om ting som vedkommende kan bruke i sitt daglige virke eller når det dukker opp en situasjon som tilsier at man har et beslutningsgrunnlag for hvilke grep som skal tas, hvilke råd som skal gis og hva man selv bør vurdere å implementere på sin egen arbeidsplass. Med andre ord:

at emnebiblioteket kan være et godt grunnlag for egne valg. Det kan dreie seg om å ha oversikt, dvs. tilgang til pålitelig statistikk, kunnskap om gjeldende lover og forskrifter samt kjennskap til andre kollegers erfaringer fra bestemte problemstillinger.

Ta f.eks. artikkelen om håndtering av utbrudd. Ofte vil det være snakk om utbrudd av smittsom sykdom, andre ganger kan det være akutte episoder av luftforurensning, for ikke å snakke om årets covid-19 pandemi.

En annen artikkel i dagens nummer omtaler campylobakter-utbruddet i Askøy kommune i 2019 som hadde med manglende rensing av drikkevannet å gjøre. Nå går vi inn i en sesong hvor luftkvaliteten generelt er på sitt verste. Da må vi ha et system for å vite hvordan

situasjonen er fra dag til dag, se artikkelen «Hvordan er luftkvaliteten i området ditt?».

Som samfunnsmedisiner er jeg opp igjen - nom årene flere ganger blitt kontaktet av pårørende eller ansatte i hjemmesykepleien i forbindelse med eldre menneskers tannstatus og munnhygiene. Har vi «helsefolk» et ansvar for å gjøre noe med dette? Skal vi forsøke å få en oversikt over problemenes omfang? Og hva skal vi bruke slik innsikt til? Hvem skal vi kontakte og hva bør vi mene offentlig om dette?

I nyhetsbrevet finner du også flere artikler om levekår og artikler som omhandler barn.

>> [Påmelding nyhetsbrevet](#)

Hilsen Anders Smith, redaktør

RAPPORT - FHI

Tiltak mot barne- og ungdomskriminalitet

Flere av de beste tiltakene for å hindre at barn og unge begynner med kriminalitet benyttes i alt for liten grad. Dette kommer frem i rapporten «Barn, unge og kriminalitet» fra Folkehelseinstituttet.

Rapporten viser at mange av tiltakene ikke er tilgjengelige for alle som trenger dem, og at tilbudet varierer mellom ulike deler av landet.

De mest effektive tiltakene

Blant tiltakene som trekkes frem som viktige i forebygging av kriminalitet blant barn og unge er å forebygge frafall i skolen. Strukturelle tiltak som forebygging av fattigdom, utenforskap og arbeidsløshet må skje parallelt.

De mest effektive tiltakene mot at barn med store atferdsproblemer begynner med kriminalitet er:

- Parent Management Training Oreon (PMTO)
- De utrolige årene (DUÅ)
- Tidlig innsats for barn i risiko (TIBIR)

Rapporten anbefaler økt satsing på disse tiltakene.

Ifølge rapporten er ikke alle tiltakene som brukes godt nok dokumentert. Vi vet ikke alltid om de virker eller ei. I verste fall kan tiltakene ha negative effekter.

Behov for mer kunnskap

Det er stort behov for å videreutvikle kunnskapsgrunnlaget på tematikken. Hvorfor begynner noen barn som vokser opp under belastende betingelser med kriminalitet mens andre ikke gjør det?, er blant spørsmålene som må stilles.

Du kan lese hele rapporten «[Barn, unge og kriminalitet](#)» på fhi.no.

Hvordan er luftkvaliteten i området ditt?

Tjenesten «Luftkvalitet i Norge» gir innbyggere lett tilgjengelig informasjon om luftkvaliteten i nærmiljøet.

Tjenesten er spesielt nyttig for utsatte grupper som gravide, eldre og barn. Andre sårbare grupper er personer med astma, diabetes og hjerte- karsykdommer.

På nettstedet kan befolkningen få informasjon om luftkvaliteten der de befinner seg. Dette gjør det lettere å unngå utendørsaktiviteter

når luftkvaliteten er på sitt verste. For kommunene er luftvarselet et viktig verktøy i arbeidet med å bedre luftkvaliteten.

Tjenesten er utviklet av Miljødirektoratet, Statens vegvesen, Meteorologisk institutt, Vegdirektoratet, Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet.

RAPPORT - STATENS ARBEIDSMILJØINSTITUTT (STAMI) OG ARBEIDSTILSYNET

Flere dødsulykker i bygg- og anleggsbransjen i 2019

Ni personer omkom i arbeidsulykker i bygge- og anleggsnæringen i 2019, det høyeste tallet som er registrert siden 2014. Dette kommer frem i en ny rapport utarbeidet av Arbeidstilsynet og Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI).

Hensikten med rapporten er å kartlegge ulykker og dødsulykker i bygge- og anleggsnæringen, og identifisere årsakene til disse.

– Rapporten gir mye detaljert informasjon, basert på faktiske ulykkeshendelser. Bakenforliggende og strukturelle årsaker er også analysert. Dette kan brukes skadeforebyggende i en av våre mest ulykkesbelastede næringer. Rapporten er et viktig bidrag i det møysommelige arbeidet for en sikker og skadefri bygge- og anleggsnæring, sier overlege Hans Magne Gravseth ved Nasjonal overvåking av arbeidsmiljø og -helse.

Du kan lese hele rapporten «[Ulykker i bygg og anlegg – Rapport 2020](#)» på [stami.no](#) eller [arbeidstilsynet.no](#).

Har du gått glipp av disse sakene?

[Hvordan kan byer forberede seg på utbrudd? \(fhi.no\)](#)

[Tilrettelagt nattarbeid kan redusere risiko for ulykker og kreft \(stami.no\)](#)

[Coronavirus disease \(COVID-19\): Ventilation and air conditioning in public spaces and buildings \(who.int\)](#)

[Brukertilfredshetsevaluering – kommunale tjenester rus \(helsedirektoratet.no\)](#)

[Vannbårent campylobakter-utbrudd på Askøy i 2019 - resultater \(fhi\)](#)

[Når kan barn med restsymptomer komme på helsestasjonen? fhi.no\)](#)

[Levekårsundersøkelsen om helse 2019 \(ssb.no\)](#)

[Idrett og friluftsliv, levekårsundersøkelsen \(ssb.no\)](#)

[Eldres munnhelse går under den politiske radaren \(forskersonen.no\)](#)

[Skabb – et folkehelseproblem \(tidsskriftet.no\)](#)

[Barn og unges medvirkning i barnevernet: en systematisk kartleggingsoversikt \(fhi.no\)](#)

[Dypdykk i oppsummeringen om atferdsvansker hos barn og unge \(fhi.no\)](#)